

01 El discurso del rey

02 En un mundo mejor

03 Encontrarás dragones

04 De dioses y hombres

05 The way

06 El secreto del libro de Keils

Setmanadecinema
espiritual

«En un mundo mejor»

Susanne Bier, 2010

EL PERDÓ DESCOBREIX EL MILLOR CAMÍ

Sinopsi: Anton és metge i comparteix el seu temps entre una petita ciutat idíl·lica a Dinamarca i el seu treball en un camp de refugiats a l'Àfrica. En aquests dos mons tan diferents, ell i la seva família s'enfronten a conflictes que els empenyen a escollir entre la venjança i el perdó. Anton i la seva esposa Marianne tenen dos fills, estan separats i consideren la possibilitat de divorciar-se. El més gran dels seus fills, Elies, de deu anys, sofreix el constant bullying d'uns companys fins que un altre noi, Christian, el defensa. La mare de Christian ha mort recentment de càncer i Christian no ha superat la pèrdua. Elies i Christian no triguin a estar molt units, però Christian involucra Elies en un perillós acte de venjança que pot implicar conseqüències tràgiques, una situació que, a més de posar a prova l'amistat que els uneix, també posa en perill diverses vides.

Pe'l·licula: En un mundo mejor. **Títol original:** Havnen. **Direcció:** Susanne Bier. **País:** Dinamarca. **Any:** 2010. **Durada:** 113 min. **Gènere:** Drama. **Interpretació:** Mikael Persbrandt (Anton), Trine Dyrholm (Marianne), Ulrich Thomsen (Claus), Markus Rygaard (Elies), William Johnk Nielsen (Christian), Bodil Jorgensen (director del col·legi), Elsebeth Steentoft (Signe), Martin Buch (Niels), Anette Stovebaek (Hanne), Kim Bodnia (Lars). **Guió:** Anders Thomas Jensen; basat en un argument de Susanne Bier i Anders Thomas Jensen. **Producció:** Sisse Graum Jorgensen. **Música:** Johan Söderqvist. **Fotografia:** Morten Soborg. **Muntatge:** Pernille Bech Christensen i Morten Egholm. **Disseny de producció:** Peter Grant. **Vestuari:** Manon Rasmussen. **Distribuïdora:** Golem. **Estrena:** 26 agost 2010. **No recomanada per a menors de 7 anys.**

VIII Setmana
de Cinema Espiritual

viu - resa - perdona - estima

edebé

SIJ

Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut de Catalunya i les Balears

SIGNIS ESPAÑA

Els canvis de títol

Originàriament aquesta pel·lícula es diu *Havnen*, que significa venjança, encara que s'ha estrenat com *En un mundo mejor*; també és coneguda pel seu títol en anglès, *In a Better World*. Alguns han dit que es titula *Cel* pensant que el títol és *Heaven*, però s'equivoquen.

Moltes vegades es canvia el títol o s'adapta la traducció perquè el públic se senti més atret i vagi a veure la pel·lícula. El film *L'origen del planeta dels simis* (Rupert Wyatt, 2011) en realitat es titula *Rise of the Planet of the Apes*, amb la qual cosa també es podia anomenar «Insurrecció en el planeta dels simis». En ocasions també hi afegeixen un subtítol; per exemple, a *Cinderella man* (Ron Howard, 2005) li van posar també «L'home que no es va deixar tombar». El més habitual és que els canvis es deguin a motius comercials.

Coneixes alguna altra pel·lícula a la qual se li hagi canviat el títol?

En aquest cas, què et sembla el canvi de títol?

Quin títol li hauries posat tu?

El gènere de les pel·lícules

El gènere cinematogràfic ve definit pel tema, l'ambientació o l'estil general d'una pel·lícula. Serveix per a la seva classificació i perquè es considerin una sèrie de convencions que es poden esperar en totes les pel·lícules que pertanyen al mateix gènere.

Així, en una pel·lícula musical es pot esperar que hi hagi moments cantats o acompanyats de coreografies, però en una comèdia se suposa que hi abunden les situacions que provoquen el somriure o el riure. No obstant això, resulta impensable que en una pel·lícula de terror es donin situacions per a fer riure, com en un *western* no acostuma a haver-hi cançons, tret que sigui una seqüència al *saloon-bar*.

Les pel·lícules, pel tipus de tema, es classifiquen en drama, comèdia, melodrama, ciència-ficció, musical, romàntica, fantasia o terror. També poden ser d'aventures, històriques, policiaques, bèl·liques, de suspens, d'acció, de pirates, de l'Oest o de catàstrofes. A més, segons la relació amb la realitat, poden ser d'animació, documentals o de ficció.

L'espectador, quan capta el gènere al qual pertany una pel·lícula, espera unes determinades coses. Tanmateix, els directors i guionistes de vegades barregen diversos gèneres per a aportar novetat a la història. Així, *Up* (2009, Bob Peterson i Pete Docter) és una pel·lícula d'animació que barreja la fantasia i el drama, encara que també pertany al gènere familiar i té elements còmics. *Avatar* (2009, James Cameron) és un film de ciència-ficció que té animació i elements del cinema d'aventures i de mons paral·lels.

La manera com es filma també influeix a l'hora de valorar el gènere. Així, en aquesta pel·lícula sovint la càmera és estàtica, gairebé com si mostrés un quadre. Però en altres ocasions és inestable i efectua uns *zooms* tan ràpids que l'espectador gairebé es topa amb els personatges. Tot això també ofereix pistes sobre el gènere.

Ara intentarem classificar aquesta pel·lícula posant una X en els gèneres que et sembli que corresponguin:

☐	Ficció	
☐	Documental	
☐	Melodrama	
☐	Drama	
☐	Comèdia	
☐	Suspens	
☐	Policíaca	
☐	Aventures	

L'abús entre companys

En la pel·lícula s'aprecia com Elies és assetjat per Sofus, que l'insulta cada vegada que el veu, li desinfla les rodes de la bici i arriba a agredir-lo. Es tracta d'un cas clar d'assetjament escolar. A més hi ha un grup de companys que són còmplices i d'altres que ho veuen però no diuen res.

Les formes

Hi ha moltes formes de maltractar; poden anar des de l'insult o la burla, escampar rumors, les amenaces, demanar diners o fer el buit perquè ningú no es relacioni amb el subjecte maltractat, fins a l'agressió física, que comença per empentes i pot acabar en pallisses i agressions encara més greus. La veritat és que la persona que ho pateix se sent intimidada i aïllada socialment.

Trencar el silenci

El maltractament entre companys es basa en el silenci dels qui el fan, dels qui el pateixen i dels qui el veuen sense fer res. L'assetjament s'alimenta de la indiferència dels qui no l'assenyalen. Per això és important comunicar-ho a persones que no hi estiguin involucrades.

Elies no diu res ni als seus professors ni a casa seva. Cada vegada està més silenciós i abstret. Fins i tot arriba a pensar que té la culpa del que passa. Però aquest comportament no és la sortida. Quan algú se sent indefens ha d'aprendre a demanar ajuda i per

això és important ser capaç d'explicar-ho a qui pugui ajudar. La petició d'ajuda no és de covards.

L'espiral de la violència

Christian coneix Elies i es proposa ajudar-lo; per aconseguir-lo es converteix en el seu defensor. El problema és que fent servir una violència més gran l'espiral no es trenca. Al final han d'intervenir els professors i fins i tot la policia, perquè agredeixen Sofus amb un ganivet, encara que després l'ocultaran. Aquest ganivet guardat per Elies serà tot un presagi que la violència continuarà. La resposta violenta no és la solució. La solució és treure el maltractament a la llum.

Els abusadors

A la pel·lícula, Sofus paga amb la mateixa moneda la seva posició. Ell també té l'experiència de ser maltractat físicament. Però moltes vegades l'abús no es descobreix. Els abusadors pensen que es guanyen el respecte dels seus companys, però la veritat és que els altres únicament els temen. Ningú no els valora; el que passa és que els tenen por. Buscar l'estimació dels altres no és dominar-los, perquè al final aquests personatges es queden sols.

Creus que l'assetjament escolar és un problema que existeix o és un muntatge dels mitjans de comunicació?

Com creus que s'ha d'afrontar una situació en la qual hi hagi abús entre companys/es? Puntua de l'1 al 10 el que et sembli més convenient:

- ☞ Resoldre les coses per un mateix.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ Aliar-se amb altres companys.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ Demanar ajuda a algú que no hi estigui involucrat.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ No donar-hi massa importància.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ Esperar que passi.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ Parlar-ho amb els companys.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
- ☞ Dir-ho a casa.
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩

Quan hi ha problemes

La pel·lícula ressalta bé els problemes de Christian i d'Elies. Christian té una enorme ràbia en el seu interior a causa de la mort de la seva mare. A més, acusa el seu pare d'haver-lo enganyat dient-li que es guariria. També l'acusa d'haver volgut que la seva mare es morís. En la seva imaginació s'ha escapat de la realitat i pensa que el seu pare desitjava la mort de la seva mare. Fins i tot l'espectador arriba a tenir aquesta sospita, fins que es descobreix que no és veritat. La seva ràbia pel sentiment d'haver estat abandonat per la seva mare el llança sobre el seu pare, al qual arribarà a colpejar. Com li dirà Anton, ha vist la mort i això és una dura prova. La veritat és que el pare fa el que pot, encara que no l'acaba d'encertar.

La violència desproporcionada de Christian neix de la seva ràbia interior, que troba una sortida dolenta. Per això es planteja la venjança com a forma d'escapament. El ganivet i la bomba són un exemple

de la dinàmica de la violència, que cada vegada és més poderosa. La ràbia interior de Christian és una bomba que acabarà matant o ferint algú.

La forma de viure els problemes d'Elies és diferent. Ell se'ls guarda abans de treure'ls. Elies sofreix en silenci l'abús dels seus companys. Ajup el cap i continua endavant. A més, sofreix la separació dels seus pares. Sap que tots dos l'estimen, però no aconsegueix entendre el perquè del seu distanciament. L'espectador pot arribar a suposar que se'n sent culpable, tot i que també sap que el veritable problema ha estat la distància pel treball d'Anton, així com un episodi d'infidelitat a la seva esposa. No obstant això, Elies també té ràbia pel seu dolor; per això accepta posar la bomba a qui va agredir el seu pare. Els dos nois, Christian i Elies, pensen que la violència és la sortida per a restaurar l'equilibri trencat.

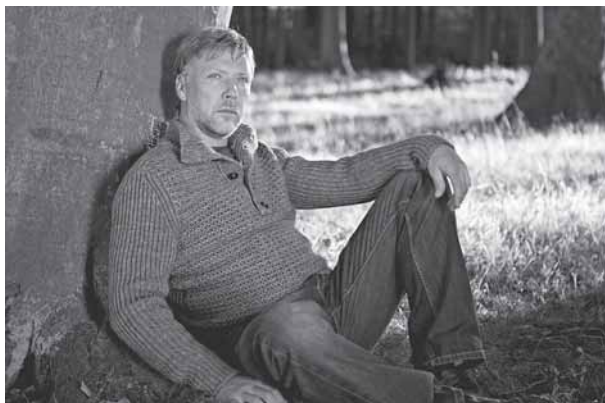
Has pensat que així com hi ha ferides exteriors també existeixen ferides interiors que, encara que no es veuen, hi són? Creus que és així?

Com es pot guarir una persona quan sent molta ràbia per alguna cosa que pateix o a causa d'una vivència?

La violència no té fronteres

La pel·lícula es desenvolupa en dos llocs i ambients molt diferents. D'una banda, a Dinamarca, que és una nació desenvolupada, amb serveis escolars i mèdics ben dotats. A més, els protagonistes adults que hi apareixen tenen un alt nivell econòmic i professio-

nal. Així, tant Anton com Marianne són metges i Marcus sembla empresari. Tots viuen en cases estu- pendes i fins i tot tenen una residència a la platja.

L'altre lloc s'ubica en un món molt diferent: es tracta d'un camp de refugiats d'Àfrica on existeix un context de pobresa intensa i fortes necessitats a causa de les malalties i la fam. A més, en aquest lloc d'Àfrica es desenvolupa una situació de violència protagonitzada per un líder tribal al qual anomenen Big Man. Aquest personatge és un guerrer sanguinari que fereix amb brutalitat a dones i nenes amb diferents tipus de motivacions sexuals. Dirigeix una banda que ataca indiscriminadament i imposa la seva llei amb les armes. Allí la violència és immediata i quotidiana, atroç i sense policia per a contenir-la.

Però també a Dinamarca apareix la violència, encara que de forma menys directa. L'agressió procedeix d'un noi que es diu Sofus i, d'altra banda, de Lars, un mecànic que agredeix Anton, i que no és capaç de disculpar-se, tot mantenint-se en el seu estil agressiu i violent. Ambdós agressors provocaran una espiral de violència en la qual participaran després diferents personatges.

Així, malgrat el contrast entre ambdues societats hi ha un fil comú que passa per la violència interior i el desig de venjança. La violència no té fronteres.

L'ésser humà desplega la seva ira i el seu rancor, i troba satisfacció en el fet de retornar mal per mal. Al final la situació esdevé un cercle infernal.

Et sembla diferent la violència de Big Man de la violència de Sofus o de Lars?

En què s'assemblen i en què es diferencien la violència a l'Àfrica i la de Dinamarca?

La Bíblia parla d'aquest cercle del pecat i el mal quan presenta la mort d'Abel per Caïn com el principi de la violència entre els éssers humans i com a conseqüència de la ruptura d'Adam i Eva amb Déu. Vegem el relat del llibre del Gènesi:

«L'home s'uní a Eva, la seva dona, que va infantar Caïn. Ella deia: "He procreat un noi, gràcies al Senyor". Més endavant va infantar Abel, germà de Caïn. Abel era pastor d'ovelles i Caïn treballava la terra. Acabades les collites, Caïn va presentar al Senyor una ofrena dels fruits de la terra. Abel va oferir també les primeres cries del ramat amb el greix de les víctimes. El Senyor va acollir favorablement Abel i la seva ofrena, però no acollí Caïn i la seva. Caïn es va irritar molt i anava amb el cap baix. El Senyor li digué: "Per què estàs irritat i no aixeques el cap? Si obres bé, seràs acceptat; però, si no obres bé, el pecat aguaita a la porta: ell et desitja, però tu l'has de dominar". Caïn va dir al seu germà Abel: "Sortim al camp". Un cop van ser al camp, Caïn es va llançar sobre el seu germà Abel i el va matar. Llavors el Senyor va preguntar a Caïn: "On és el teu germà Abel?". Ell va respondre: "No ho sé. Que potser sóc el guardià del meu germà?". El Senyor li replicà: "Què has fet? La sang del teu germà clama a mi des de la terra!"»

Fixa't com aquest relat parla del començament de la violència com un pecat que comença quan els éssers humans s'allunyen de Déu.

Quin creus que és l'origen de la violència? I del mal?

Tots fem l'idiota

A la pel·lícula «fer l'idiota» resumeix aquelles circumstàncies en què algú actua malament. N'apareixen força exemples. Així, Lars fa l'idiota quan es nega a demanar disculpes; Anton també diu que va fer l'idiota quan es va allunyar de la seva dona; Elies i Christian reconeixen que van fer l'idiota.

De vegades les persones fan l'idiota per les seves circumstàncies; això es pot observar especialment en Christian i Elies. Tanmateix, això no suprimeix la llibertat dels seus actes. Quan van decidir posar una bomba per venjar-se de Lars, va ser seva la decisió i, per tant, n'eren responsables, encara que estaven condicionats per la seva ràbia i rebel·lió per la mort de la mare d'un i de la separació dels pares de l'altre. Però no van solucionar la seva ràbia i van prendre una decisió idiota que va tenir greus conseqüències i podia haver costat la vida a algú.

Hem de prendre consciència de les conseqüències bones o dolentes de les nostres decisions. La pel·lícula planteja dos problemes: d'una banda, és necessari triar el bé i, de l'altra, cal canviar si un s'equivoca i fa l'idiota.

En quines circumstàncies es prenen decisions dolentes? Puntua de l'1 al 5:

- Quan s'està empipat.
① ② ③ ④ ⑤
- Quan es decideix sense pensar en les conseqüències.
① ② ③ ④ ⑤
- Quan es desitja venjança.
① ② ③ ④ ⑤
- Quan s'acudeix a la violència.
① ② ③ ④ ⑤

«Crec que hi ha casos en què les circumstàncies poden suprimir completament la llibertat.» Què et sembla aquesta opinió?

La línia que uneix Anton i Elies

A la pel·lícula es mostra fins a quin punt Elies admira el seu pare. Fins i tot es veu com li afecta la separació d'Anton i Marianne, així com els moments en què el seu pare està cansat o trist. Recorda les trobades amb el mecànic Lars o la comunicació per Internet després de la mort d'una nena i el linxament de Big Man.

El pare és el seu model, i Anton és el personatge que procura lluitar contra el mal, encara que de vegades amb molta impotència. Això és especialment evident a l'Àfrica, on lluita per guarir, especialment les dones víctimes de les agressions de Big Man i el seu grup. Però, a més, se sent obligat a guarir aquest personatge sanguinari, encara que l'obliga a deixar les armes. Ni tan sols quan descobreix que roman en la maldat i el deixa a la seva sort, Anton mai no actua des de la violència i se sent aclaparat pel fracàs.

Però el mateix li passa a Dinamarca en les dues trobades amb Lars. En la primera, rep una agressió i no respon. En la segona, acudeix amb els nois per esperar una disculpa i se'n va sense rebre-la però en pau i assenyalant que aquest comportament és idiota.

Elies es rebel·la contra l'opció del seu pare i, instigat per Christian, accepta que la millor opció és la violència. Però quan s'adona de les conseqüències

que els seus actes poden ocasionar en una mare i el seu fill que fan exercici i estan a punt de passar davant del cotxe-bomba, llavors decideix arriscar la seva vida per salvar-los. S'ha equivocat però intenta reparar el mal. En aquell moment li surt l'herència que ha rebut del seu pare: el valor per a arriscar-se pels altres.

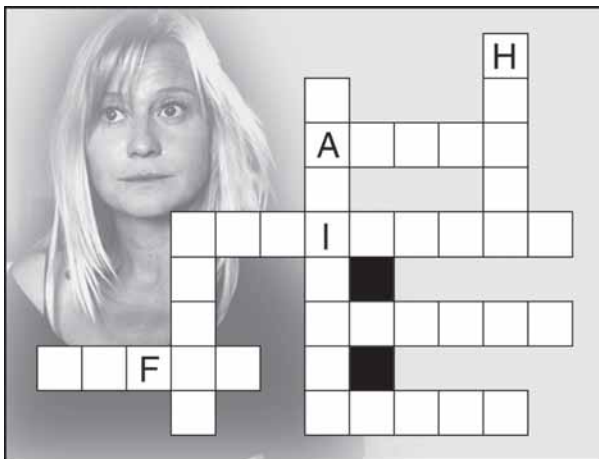
Jesús demanava especialment ser exigents en el perdó. «Heu escoltat que es va dir: ull per ull i dent per dent. Doncs jo us dic: no resistiu al mal; sinó que, al qui et bufetegi a la galta dreta, ofereix-li també l'altra; al qui vulgui pledejar amb tu per a prendre't la túnica, deixa-li també el mantell, i al qui t'obligui a caminar una milla, vés amb ell dues. A qui et demani dóna-li, i al qui desitgi que li prestis alguna cosa no li donis l'esquena. «Heu escoltat que es va dir: Estimaràs el teu proïsme i odiaràs el teu enemic. Doncs jo us dic: estimeu els vostres enemics i pregueu pels qui us persegueixin (Mt 5,38-44). En alguns

moments el comportament d'Anton recorda aquestes paraules de Jesús o d'altres de semblants, com quan des de la creu anunciava la reconciliació: «Pare, perdona'ls, perquè no saben el que fan» (Lc 23,34).

Quan Elies es llança a salvar les dues persones que corren perill, creus que l'i influeix el que ha après d'Anton, el seu pare?

MOTS ENCREUATS
EN UN MUNDO MEJOR

Col·loca aquests personatges: ANTON, CHRISTIAN, NAJEEB, SOFUS, ELIES, CLAUS, MARIANNE, HANNA.

Creus que la violència pot solucionar les coses?

La font del perdó

El cel és un dels personatges importants de la pel·lícula encara que no en digui res. Tant a l'Àfrica com a Dinamarca la càmera recull plans de cels preciosos. Aquest cel, com podem suposar, és comú a tota la humanitat, que pot veure'l només d'aixecar la mirada.

De vegades, en el cinema, i sovint en la tradició dels símbols, el cel s'identifica com el lloc de Déu. En la pel·lícula, «el cel» actua com a referència de la bondat i apareixen plans dedicats al cel en els moments culminants per a expressar que hi ha una sortida d'esperança. Així, es veu el cel després dels actes violents a l'Àfrica, després de l'explosió del cotxe i en els títols de crèdit, que comencen després de l'última imatge dels nens rient i saludant. En tots els casos el cel és un lloc per a l'esperança.

En els últims moments de la pel·lícula hi ha una sèrie d'episodis de reconciliació després de l'accident d'Elies. Marianne i Anton fan les paus. Christian i Claus també, en una abraçada del fill al seu pare. Marianne, que havia sacsejat i xisclat a Christian, el crida per a convidar-lo a veure el seu fill. Christian demana perdó a Elies, i aquest diu que està perdonat, encara que assenyalava que ambdós van ser uns idiotes. Aquest final feliç també s'estén a l'Àfrica, on l'alegria i el color semblen indicar una festa. Després d'un drama tibant, la conclusió és positiva.

Potser és que el cel ha acudit a ajudar tothom perquè les coses surtin bé. Perquè Elies no es morís ni es quedés impossibilitat, perquè Christian no es llencés al buit i Anton arribés a temps de convèncer-lo. Perquè la reconciliació fos possible entre tots. Sembla com si el perdó vingués de més enllà, de Déu, encara que no se l'esmenti. Sembla que, d'alguna manera, el cel ha tingut cura de tothom.

Et sembla que és una pel·lícula optimista o pessimista?

Creus que les coses surten bé en les pel·lícules però en la vida és diferent?

Pot estar Déu ajudant encara que no el vegem?

«Estimats joves: que l'amor de Crist per nosaltres augmenti la vostra alegria i us impulsi a ser a prop dels menys afavorits. Vosaltres, que sou molt sensibles a la idea de compartir la vida amb els altres, no passeu de llarg davant el patiment humà, on Déu us espera perquè lliureu el millor de vosaltres mateixos: la vostra capacitat d'estimar i de compadir».

Guies elaborades per Setmana de Cinema Espiritual.

ORGANITZEN: Delegacions de Joventut de Barcelona, Terrassa, Sant Feliu de Llobregat, Vic, Tarragona, Girona, Lleida, Mallorca i Menorca.

COL-LABOREN:

